

وه قایمی کوردستان

روژنامه‌ی ره‌سی هه‌ریمی کوردستانه - وه‌زاره‌تی داد ده‌ری ده‌کات

ژماره (١٥٩) سالی دوازدهم ٢١ / ئازار / ٢٠١٢ زاینی ١١ / نه‌ورۆز / ٢٧١٢ کوردی ١٩ / جمادی یه‌که‌م / ١٤٢٤ کۆچی

له‌م ژماره‌یه‌دا :

159

- ١٤ فه‌رمانی هه‌ریمی ژماره (٢٠) سالی ٢٠١٢ سه‌رۆکایه‌تی هه‌ریم دامه‌زراندنی (٤٠) چل نه‌ندامی داواکارگشتی
- ٢٤ بریاری سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران رینمایی تایبته به ریکخستنی هاورده‌کردنی ئوتۆمبیل
- ٦٤ فه‌رمانی سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران هه‌له‌شاندنه‌وه‌ی په‌په‌وه‌ی ژماره (٨) ی سالی ٢٠١١ (نظام عمل اللجان التحقیقیة الانضباطیة المشکلة)
- ٧٤ فه‌رمانی سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران دانانی رۆژی (٤/٢٤) ی هه‌موو سالیك به (رۆژی شه‌یدی زانکۆیی)
- ٨٤ رینمایی ژماره (١) ی سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی کشتوکال و سه‌رچاوه‌کانی ناو تایبته به گه‌شه‌پیدانی به‌ره‌می سه‌وزه .
- ١٠٤ رینمایی ژماره (٢) ی سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی کشتوکال و سه‌رچاوه‌کانی ناو تایبته به ریکخستنی گواستنه‌وه‌ی پیداوایسته‌یه کشتوکالیه‌کان .
- ١٧٤ رینمایی ژماره (١) ی سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی کار و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی تایبته به دا‌بین‌کردنی بیمه‌ی بیکاری بۆده‌رچوانی زانکۆ و په‌یانگان
- ٢٠٤ به‌یانی ژماره (٣) ی سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی داد
- ٢٠٤ به‌یانی ژماره (٥) ی سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی نه‌وقاف و کاروباری نایینی
- ٢١٤ به‌یانی ژماره (٤-٣) ی سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی کار و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی
- ٢٢٤ به‌یانی ژماره (٤ - ٣) سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی ناوخۆ
- ٢٣٤ به‌یانی ژماره (١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤) سالی ٢٠١٢ وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لأقليم كوردستان - تصدر من قبل وزارة العدل

العدد (١٥٩) السنة الثانية عشرة ٣١ / آذار / ٢٠١٣ ميلادي ١١ / نوز / ٢٧١٣ كوردي ١٩ / جمادي الاول / ١٤٣٤ هجري

في هذا العدد:

159

فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط

- ١ ص مرسوم اقليمي (٢٠) لسنة ٢٠١٣ رئاسة اقليم كوردستان
- ٢ ص قرار رئاسة مجلس الوزراء لسنة ٢٠١٣
- ٦ ص أمر رئاسة مجلس الوزراء
- ٧ ص أمر رئاسة مجلس الوزراء
- ٨ ص تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠١٣ وزارة الزراعة و الموارد المائية
- ١٠ ص تعليمات رقم (٢) لسنة ٢٠١٣ وزارة الزراعة و الموارد المائية
- ١٧ ص تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠١٣ وزارة العمل و الشؤون الاجتماعية
- ٢٠ ص بيان رقم (٣) لسنة ٢٠١٣ وزارة العدل
- ٢٠ ص بيان رقم (٥) لسنة ٢٠١٣ وزارة الاوقاف و الشؤون الدينية
- ٢١ ص بيان رقم (٤ - ٣) لسنة ٢٠١٣ وزارة العمل و الشؤون الاجتماعية
- ٢٢ ص بيان رقم (٤ - ٣) لسنة ٢٠١٣ وزارة الداخلية
- ٢٣ ص بيان رقم (١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣) لسنة ٢٠١٣ وزارة الصحة

No.: 159 Date: March, 31, 2013 Vol.: 12

ههريمي كوردستان - عيراق
سهروكايه تي ههريم

فهريمانى ههريمي

ژماره (٢٠) سالى ٢٠١٣

به پتي ماددهي (١٦/١٠) ي ياساي سهروكايه تي ههريمي كوردستان - عيراق و له سهه پالاوتني نه نجومهني دادوهري ههريمي كوردستان - عيراق به برياري ژماره (٨١) له ٢٠١٢/١٢/٢ كه به نوسراوي ژماره (٢٧٠٣/١) له ٢٠١٢/١٢/٢ بو سهروكايه تي ههريمي كوردستان هاتوهه بريارماندا :-
١- تهه (٤٠) چل به پريزانهي ناويان له خواره وه ديته و به ناوي (تامانج سليمان سليم) دهسته پي دهكاته و به ناوي (هدار عبد المجيد حسن) كوتهي ديته به تهندامي داواكاري گشتهي دامهزرتين له سهه ميلاكي وهزاره تي داد .

ژ	ناوي سياني	ژ	ناوي سياني	ژ	ناوي سياني
١	تامانج سليمان سليم	١٥	دهشتهي محمد حمد امين	٢٨	قيان عبدالرزاق توفيق
٢	اراز همه علي فيزالله	١٦	دلير نريمان سبحان	٢٩	عادل محمد مولود
٣	اسيا سعدي عمر	١٧	رزگار علي قادر	٣٠	عبدالرحمن خضر حمد
٤	انتصار فاضل توفيق	١٨	روخسار قادر عبدالله	٣١	عثمان حسن حمد امين
٥	ايد عادل زوراب	١٩	زوراب عارهه قادر	٣٢	عدنان محمد علي
٦	احمد رمضان رحيم	٢٠	سالار محمد رشيد	٣٣	فاتح همه قادر يوسف
٧	بختيار محمد علي عارف	٢١	سامي حميد سمين	٣٤	فاروق قادر احمد
٨	بدرالدين كريم حمد امين	٢٢	سيروان كريم بابا	٣٥	فريال حسن يارويس
٩	برهان احمد محمود	٢٣	شوخان عباس عثمان	٣٦	محمد جمال عمر سام اغا
١٠	بهاءالدين احمد محمد	٢٤	شليتر جزا محمد	٣٧	مיעاد فرمان پاشا
١١	توفيق محي الدين محمد	٢٥	شوان خواكرم عوالحامد	٣٨	ناظم نجم الدين حسين
١٢	پشتيوان سكو نوري	٢٦	شيروان اسماعيل محمود	٣٩	ناهده عمر صادق محمد
١٣	جوان حامد احمد	٢٧	چنار عبدالقادر محمد	٤٠	هدار عبدالمجيد حسن
١٤	داليا عبدالله احمد فهمي				

٢- تهه فهريمانه له روژي دههرونييه وه جيبه جي دههكريته .

مسعود بارزاني

سهروكي ههريمي كوردستان - عيراق

ههولير: ٢٠١٣/٢/٢٧

سەرۆکایهتی ئە نجومهنی وهزیران

ژماره : (٢٦٤٠) له ٢٠١٣/٣/١٨

بریار

پشت بهست به بریاری په رله مانی کوردستان ژماره (١٣) له (٢٠٠٢/١٠/٣) و له سهر پینشیاری لیژنه ی پیکهاتوو به فهرمانی سەرۆکایهتی ئە نجومهنی وهزیران ژماره ٢٥٦٥ له ٢٠١٢/١١/٢٠ تایبته به پیکهتانی لیژنه یه که له بهرێزان وهزیرانی (ناوڤۆ ، پلانندان ، دارایی و ئابووری ، بازرگانی و پیشه سازی) له بهر پۆشنایی بریاری ئە نجومهنی وهزیران له کۆبوونه وهی ئاسایی خۆی ژماره ١٧ له ٢٠١٢/١٠/١٧ تایبته به پاگرتنی هاوردده کردنی ئۆتۆمبیل بۆ ناو ههریم له بهرواری ٢٠١٣/٢/١٥ ه ه ، بریاردرا به دانانی مهرج و رینمایی نوێ بۆ ریکخستنه وهی هاوردده کردنی ئۆتۆمبیل بۆ ناو ههریم بهم شیوه یه ی خواره وه :

یه که م : له سهر ئاستی وهزارهتی بازرگانی و پیشه سازی :

١- پینسته سهرجه م ئەو که سانه ی که بازرگانی هاوردده کردنی ئۆتۆمبیل ده کهن له ههریمی کوردستان خۆیان ریکبخهن وه (کۆمپانیای تایبته مند له بواری هاوردده کردنی ئۆتۆمبیل) و له بهرێوه به رایهتی گشتی تۆماری کۆمپانیاکان له وهزارهتی بازرگانی و پیشه سازی خۆیان تۆمار بکهن و مهرج نییه بریکاری ره سمی باوه رپینکراوی کۆمپانیای دروستکه ری جیهانی ئۆتۆمبیل بن .

٢- له دوای جیبه جیکردنی خالی (١) ی سهر وه پینسته له سهر کۆمپانیاکانی تۆمارکراوله بواری هاوردده کردنی ئۆتۆمبیل مۆله تی هاوردده کردنی ئۆتۆمبیل وه ریکرن له بهرێوه به رایهتی گشتی بازرگانی له (وهزارهتی بازرگانی و پیشه سازی) ، وهیچ کۆمپانیایه که بۆی نییه به بی مۆله تی هاوردده کردن کاربکات سهره پای جیبه جیکردنی مهرجه گشتیه کانی تری تایبته به پیشکهش کردنی پاکانه ی باجی ده رامهت و مهرجه ته کنیکه کان و دارایی و ژینگه یه کانی تر .

٣- ئەو کۆمپانیایه که به فهرمی نوینه رایه تی کۆمپانیای جیهانییه کانی بواری دروستکردنی ئۆتۆمبیل ده کات له ههریم ده بیت پابه ندبن به هینانی کهل و په لی یه ده گ به بری (٥%) له به های گشتی ئۆتۆمبیلی هاوردده کراو، سهره پای دامه زانندی وه رشه ی (صیانه) چاکردنه وه ی گونجاو که پشکنین بکریت له لایهن لیژنه ی تایبته تی هاوبهش له ههر دوو (وهزارهتی ناوڤۆ/ ب.گ. هاتوچۆ) و (وهزارهتی بازرگانی و پیشه سازی) و دواتر به رینماییه کی هاوبه شی ههر دوو وهزارهت مهرجه کانی ئەو وه رشانه دیاری ده کهن و له هه موو حاله تی کدا پینسته ههر ئۆتۆمبیلیک بۆ ماوه ی (٢) سال زه مانه تی صیانه ی هه بیت به پینمایی نامازه پیدراو .

- ۴- لہ بہرامبەر پیدانی مؤلہتی ھاوردہ کردن بۆ ھەر ئوتۆمبیلێک رەسم وەردەگیریت بە بری (۱۰۰۰۰۰) سەد ھەزار دینار لہ لایەن وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی وەردەگیریت بۆ ھەر ئوتۆمبیلێک لہ بہرامبەر پیدانی مؤلہتی ھاوردہ کردنی ئوتۆمبیل و پڕیژە (۸۰%) ی ئەم برہ پارەہ دەکریت بە داھات بۆ گەنجینە و ریزە (۲۰%) وەک پاداشت بۆ فەرمانبەرانی تەرخان دەکریت بە پێی رینمایەک کە لہ لایەن وەزارەتی دارایی و ئابووری دەردەچیت بۆ ئەم مەبەستە .
- ۵- بری (۱۰۰۰۰۰) سەد ھەزار دینار وەک کرێی پشکنین لہ لایەن دەستە ی کۆنترۆلی جووبی و پێوانەسازی وەردەگیریت .

دووہم : ئەسەر ئاستی وەزارەتی دارایی و ئابووری :

- ۱- پێویستە لہ کاتی ھاوردە کردنی ئوتۆمبیل و ئامیڤرەکان بە ھەموو جۆرەکانیہوہ بۆ ناو ھەریمی کوردستان بە لگە نامە ی Invoice ی ولاتی ھاوردە کراوی لہ گەڵ دا بێت بە مەرجێک رەسەن (اصلی) بێت و راستاندنی بۆ بکریت لہ لایەنی پەیوہندیدار چ بالیوزخانە ی عێراق لہ ولاتی بیانی یان نوینەراییەتی حکومەتی ھەریم یان پەیوہندی راستەوخۆ بە کۆمپانیای ئۆتۆمبیلی جیھانی یان ھەر رینگایەکی تری شیوا .
- ۲- لہ کاتی ھاوردە کردنی ھەر ئۆتۆمبیل و ئامیڤرێک دەبیت رەسمی گومرگی بە ھەمان ریزە ی کارپێکراو لہ حکومەتی فیدرالی ئەسەر (Invoice) ی ئۆتۆمبیلەکە وەربگیریت .
- ۳- رینگەدان بە دووبارە ھەناردنە دەرەوہی ئۆتۆمبیلی (تایبەت و گشتی) بە پێی رینمایە وەزارەتی دارایی و ئابووری بە مەبەستی ھاوردە کردنی ئۆتۆمبیلی مۆدیلی نوێ بە رەچا و کردنی یاسا و رینمایە و مەرجەکانی دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە ، ولہ ھیچ کاتی کدا تەمەنی لہ (۱۰) دە سال کە مەتر نەبیت و (کەلەپوری) نەبیت .

سییہم : ئەسەر ئاستی وەزارەتی ناوخۆ :

- لہ کاتی تۆمارکردنی ھەر ئۆتۆمبیلێکی نوێ بە پێی مەرجەکانی ئەم بریارە لہ بەرئوہ بەراییەتی ھاتووچۆی پارێزگاکانی ھەریم ، رەسمی تۆمارکردن لہ خواوہن ئۆتۆمبیل وەردەگیریت بە پێی ئەم خشتەییە خوارەوہ و ئەو رەسمەش چەند قات دەکریتەوہ لہ کاتی تۆمارکردنی ئۆتۆمبیلی سییہم و چوارەم و یان زیاتر :

ژ	جۆری ئۆتۆمبیل	بړی پاره که ئیستا له بهرامبەر تۆمارکردنی وەردهگیریت	زیادکردنی بړی پاره ی پشینیارکراو له بهرامبەر تۆمارکردنی ئۆتۆمبیل
۱	سالون ۴ پستن	۸۰۰,۰۰۰ ههشت سهد ههزار دینار	۳,۰۰۰,۰۰۰ سى ملیون دینار
۲	سالون ۶ پستن	۱۵۰۰,۰۰۰ یهک ملیون و نیو دینار	۴,۰۰۰,۰۰۰ چوار ملیون دینار
۳	لاندکروژه ۶ پستن وهاوشیوه کانی	۲۵۰۰,۰۰۰ دوو ملیون و نیو دینار	۵,۰۰۰,۰۰۰ پینچ ملیون دینار
۴	لاندکروژه ۸ پستن وهاوشیوه کانی	۳,۰۰۰,۰۰۰ سى ملیون دینار	۶,۰۰۰,۰۰۰ شەش ملیون دینار
۵	لاندکروژه ۴ پستن	۱۵۰۰,۰۰۰ یهک ملیون و نیو دینار	۴,۰۰۰,۰۰۰ چوار ملیون دینار
۶	پیکاب دهبل قماره	۳,۰۰۰,۰۰۰ سى ملیون دینار	۵,۰۰۰,۰۰۰ پینچ ملیون دینار
۷	پیکاب تاک	۱۵۰۰,۰۰۰ یهک ملیون و نیو دینار	۲۵۰۰,۰۰۰ دوو ملیون نیو دینار
۸	لۆری	۱۵۰۰,۰۰۰ یهک ملیون و نیو دینار	۱۵۰۰,۰۰۰ ملیون و نیو دینار
۹	پاص	۱۵۰۰,۰۰۰ یهک ملیون و نیو دینار	۱۵۰۰,۰۰۰ ملیون و نیو دینار

چوارهم : له سهر ئاستی وهزارهتی پلاندانان / دهستهی گۆنترۆلی جۆری و پێوانه سازی :

پێویسته نهو ئۆتۆمبیلانهی هاورده دهکرتین ئەم مەرجانهیان تیا دا بێت :

۱- کارکردن به تایبه تمهندی خهلیجی ژماره (GSO 42"2003) بۆ گشت ئۆتۆمبیله کانی که به پێی خاله کانی تاماژه پیدراوی سه ره وه هاورده دهکرتیت وهک پیدراویستی تهکنیکی کاتی (متطلبات فنیة مؤقتة) .

۲- کارکردن به تهوجیهاتی وولاتانی یهکتییی ئه وروپا به ژماره (Directive 2007/46 /EC) وهک پیدراویستی تهکنیکی کاتی بۆ نهو ئۆتۆمبیلانهی بۆ ئه وروپا دروستکراون و هاوردهی ههریمی کوردستان دهکرتین نهگهر هاورده کار خۆی وویستی یان نهگهر هاوشیوه نهبوو له گه ل تایبه تمهندی خهلیجی هاتوو له برگه ی (۱) ی سه ره وه .

۳- جام رهش نه بێت .

۴- ھەبوونی سیستمی (ABS) لە ئۆتۆمبیلەکانی جوۆری سالون و دواتر ئەم مەرجە لەسەر ئۆتۆمبیلەکانی گواستنەوہی گشتیش جیہجی دەکریت .

۵- سەرجم ئەو ئۆتۆمبیلانہی ھاوردہی ھەریمی کوردستان دەکرین دەبیت لەلایەن کۆمپانیاکانی پشکنین (الشركات الفاحصه) بڕوانامہی پشکنین و ھەرگرن ھاوشیوہی وولاتی سەرچاوہ و پشکنین بۆ دنیابوون دەکریت لەسەر خالہ سنووریہکانی ھەریم دواتر رینگہ بە داخل بوونی دەدریت .

پینچەم :

۱- ڕاگرتنی کارکردن بە سەرجم رەزامەندیہکانی پیشوو تاییەت بە ھاوردەکردنی ئۆتۆمبیل بۆ چەند تووژیکی دانیشتوانی ھەریم وەک لە (پروژہی تاکسی کوردستان ، گۆرینی باصی کۆن، جووتیاران ، وەکیلەکانی خۆراک ، زیندانی سیاسی ، مامۆستایانی زانکۆ و پەیمانگاگان ، کەمئەندامان و خاوہن پیداوێستی تاییەت ، پیشمەرگہی دیرین ۰۰۰ ھتد) کەئەمانہ رەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانیان پیدراوہ لە سالانی پشووہ و تانیستا بۆ ھاوردەکردنی ئۆتۆمبیل بۆ ئەو چین و تووژانہ بە بۆ وەرگرتنی رەسمی تۆمارکردن و بەخشینیان لەرەسمی گومرگیش بەرەچاوکردنی بارودۆخی تاییەتیان .

۲- سەبارەت بەو کۆمپانیایانہی کەرەزامەندی بڕگہ (۱)ی سەرەوہیان ھەییە لە پیش گشتانندی وەزارەتی دارایی بۆ ڕاگرتنی ھاوردەکردنی ئۆتۆمبیل لە بەرواری ۲۰۱۲/۱۲/۳۱ گریبەستیان ھەییە لەگەڵ کۆمپانیاکانی دروستکەری ئۆتۆمبیل بڕیاردارا لیژنەییەکی لاوہکی قانونی و تەکنیکی و ژمییریاری لە وەزارەتەکانی (دارایی و ئابووری و ناوخوا و داد) پیکبھیتریت بۆ ووردییینی گریبەستی ئەو کۆمپانیانہ لەگەڵ کۆمپانیای جیھانی دروستکەری ئۆتۆمبیل و LC ی ئەو کۆمپانیایانہ و دواتر ئەگەر لە دەرتەنجامی لیئکۆلینەوہ ئەو کۆمپانیایانہ سەلماندیان کە گریبەستەکانیان پیش ۲۰۱۲/۱۲/۳۱ یە ئەوا رینگایان پێ بدریت، و رەزامەندیان بۆ داھاتوو لە دوای ئەو بەروارہ رابگریت .

شەشەم : وەزارەتە پەییوہندیدارەکان دەتوانن رینمایی بۆ ئاسانکاری جی بەجیکردنی ئەم بڕیارہ دەربکەن **حەوتەم :** وەزارەت و لایەنە پەییوہندیدارەکان ئەم بڕیارہ لە رۆژی دەرچوونیہوہ جی بەجی دەکەن .

عیماد احمد

جیگری سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران

سه روكايه تى نه نجومه نى وه زيران

ژماره : (٢٢٢٨) له ٢٥ / ٩ / ٢٠١٢

فه رمان

- ١- پالپشت بهو دهسه لاتى پيمان دراوه و تاماژه به بريارى ژماره (١) ى كۆبوننه وهى ته نجومه نى وه زيران ژماره (١٢) له رۆژى ٢٠١٢/٨/١٥ بريارماندا به :-
- ١- هه لوه شانده وهى (نظام عمل اللجان التحقيقية الانضباطية المشكله) ژماره (٨) ى سالى ٢٠١١ .
- ٢- كار كردن به ياساى به رزه فته كردنى فه رمان به رانى ده ولته ت (قانون انضباط موظفي الدولة و القطاع العام) ى ژماره (١٤) ى سالى ١٩٩١ ى هه موار كراو .
- ٣- نه م فه رمانه له رۆژى ده رچوونيه وه كارى پى ده كرپت و له رۆژنامه ى فه رمى (وه قايى كوردستان) بلاوده كرپته وه .

عيهاد نه حمهد

جيجرى سه روكى نه نجومه نى وه زيران

سه رو كايه تي نه نجومه ني وه زيран

ژماره : (٢٢٢٦) له ٤ / ٣ / ٢٠١٣

فه رمان

ئاماژه به برياري ژماره (٢) ي كو بوونه وه ي نه نجومه ني وه زيран ژماره (٢) له رۆژي ١٠ / ٢ / ٢٠١٣ بريارماندا به :-

١- داناني رۆژي (٤/٢٤) ي هه موو ساليك كه رۆژي كاره سات و راپه ريني قه لادزي يه به (رۆژي شه هيدى زانكو يي) و له هه موو زانكو و په يمانگاكان چالاكي زانستي و روشنبيري نه نجام بدرت و نه و ياده زيندوو بكرتته وه .

٢- لايه نه په يوه نديداره كان ته م فه رمانه جي به جي ده كهن .

٣- ته م فه رمانه له رۆژنامه ي فه رمي (وه قايي كوردستان) بلاوده كرتته وه .

عيما د نه حمه د

جيگري سه رو كي نه نجومه ني وه زيран

وهزارهتي كشتوكال و سهرچاوهكاني ناو

ژماره : (٢٥٤٢) له ٢٠١٣/٣/٤

ريئيمايي ژماره (١) ي سالي ٢٠١٣

تاييهت به گه شه پيداني بهرهمي سهوزه له ههريمي كوردستان - عيراق.

به پتي تهو دهسهلاته ي پيمان دراوه له مادده ي (٣) ي ياساي وهزارهتي كشتوكال و سهرچاوهكاني ناو ژماره (١) ي سالي ٢٠٠٧ وه بهمه بهستي بهديهيني نامانجهكاني پلاني ستراتيجي وهزارتمان تاييهت به گه شه پيداني بهرهمي سهوزهوات تا ناستي دابين كردني پيداويستي يهكاني ناو خو بهمه بهستي گهيشتن بهتيرا خو (الاكتفاء الذاتي) ودابين كردني ناسايشي بو ههريمي كوردستان ، وه بهمه بهستي دياري كردني چونيهتي هاوكاري كردني جووتياران وكشتياران وپالپشتي كردنيان بو دابين كردني پيداويستي يهكاني تهو بواره وهاندانيان بو زياتر بهرهم هيناني سهوزه ي جوژاوجوژ بهپي پيداويستي يهكان، تهم ريئيماييانه ي خواره وهمان دهركرد :

١- پيئكهينياني ليژنه يهك له ديواني وهزارهت كه پيئكهتابييت له نوينهري فرمانگهكاني (باخداري ، خزمهتگوزاري كشتوكالي ، توئيژينهوه ، ريئيمايي) بهمه بهستي سهروكايهتي كردني گشت بابته پهيوهنديدارهكاني تهم بواره بهپي پسپوري يه جياوهزهكان ، وه تهركي تهم ليژنه يه تهم كارانه دهبييت :-

أ- ليكولينهوه له راده ي بهرهم هيناني سهوزه له سهر ناستي ههريم و پاريزگاكان وه دياري كردني خاله بههيز ولاوهزهكان .

ب- چاودييري كردني جي بهجي كردني تهو پلانانه ي دانراوه بو گه شه پيداني بهرهمي سهوزه .

ت- چاودييري كردني كاروبارهكاني تاييهت به پيداني قهريزه له بانكه كشتوكالي يهكان .

ث- پيشنيار كردني چاره سهر بو كه م كردنهوه ونه هيشتن گهرفتهكان له ريگه ي (بهريويه رايهتي گشتي باخداري ودارستان وپاوان) بو ته نجومهني راويژكاري وهزارهت.

ج- پيشنيار كردني نرخهكان .

ح- چاودييري كردني تهو كوئمپانيا كشتوكاليانه ي له بواري كار كردن.

٢- پيئكهينياني ههمان ليژنه ي خالي (١) له سهر ناستي پاريزگاكان وه له ژير چاودييري ليژنه كه ي

ديواني وه زاره تدا دهن بهپي ي پيوست كوبونهوه ي دهوري ته نجام دهدهن وه به هه ماههنگي

له گهل ليژنه كه كار دهكهن بو كو كردنهوه ي زانياري و جي بهجي كردني تهركهكان .

- ۳- ههولدان بۆ زيادكردنى ئاستى زانستى جوتياران وسه رپه رشتياران له ريگه كوردنه وهى خولى تايبهت
- ۴- دانانى سه رپه رشتياران به له بهرچاو گرتنى ژماره ي جوتياران و ژماره ي خانوه پلاستيكيه كان له ناوچه كه دا .
- ۵- پالپشتى كردنى دابين كردنى تۆوى باوهر پيكر او وپه ينى كيمياوى بوپه رووبومى (ته ماته ، خه يار ، باينجان ، بيبهر ، كوله كه ، پياز) و به پي پلانى ستراتيجى و پيداويستى وه زارهت .
- ۶- پالپشتى كرينى قركه رى كيمياوى بو خانوى پلاستيكي بو به ره مه ستراتيجى يه كان .
- ۷- پالپشتى كردنى كرينى نايلون بو خانوى پلاستيكي .
- ۸- پالپشتى كردنى ته له ي فۆرمونى و له زگه ي وه ره قى وتول (مشبك) بو ئه و خانوانه ي كه (ته ماته ، و باينجان ، و بيبهر) يان چاندوه له بهر ميروى (توتا نه بسليوتا) .
- ۹- سه رپه رشتى و پالپشتى ته نها ئه و جوتيارانه بكرىت كه له (۳) خانوى پلاستيكيان زياتر هه يه بو سالى (۲۰۱۳) وه ك قوتاغى يه كه م . جگه له و جوتيارانه ي كه له سالى ۲۰۱۲ خانوى پلاستيكيان به سه ر دابه ش كراوه و ساليك تيپه رنه بووه به سه ر دابه ش كوردنه كه دا ، (سه رپه رشتى و پالپشتى بو سالى دواتر (۲۰۱۴) له (۵) خانوى پلاستيكي كه متر نه بيت .
- ۱۰- ههولدان بو دابين كردنى سوتهمه نى به نرخى فهرمى .
- ۱۱- ههولدان بو گۆرينى سيسته مى خانوى پلاستيكي له تۆنيله وه بو سيسته مى (ملتى سپان) و به سيسته مى گهرمى و ساردى بيت بو به ره هم هينان به دريژايى سال .
- ۱۲- ئه م ريئمايييه له رۆژى ده رچوونيه وه كارى پي ده كرىت و له رۆژنامه ي فهرمى (وه قايي كوردستان) بلاوده كرىته وه .

پروفيسور سيروان بابان

وهزيرى كشتوكال و سه رچاوه كانى ناو

وهزارهتى كشتوكال و سه رچاوه كانى ناو

ژماره : (۲۵۴۱) له ۴ / ۳ / ۲۰۱۳

رئىمايى ژماره (۲) ى سالى ۲۰۱۳

ريكخستنى گواستنه وهى پيداويستيه كشتوكاليه كان بو پاريزگانى

هه ريمى كوردستان و له نيوانيشياندا

پالپشت به ماددهى (هه شتم) له ياساى كه رهنئينى كشتوكالى ژماره (۱۷) ى سالى ۱۹۶۶ هه مواركراو وه به مه به ست ريكخستنى پيداويستيه كشتوكاليه كان كه له پاريزگانى عيراقى فيدراله وه يان له ده ره وهى ولاته وه ده گوازيته وه بو پاريزگانى هه ريمى كوردستان و هه روه ها له نيوان پاريزگانى هه ريميشدا كه بريتين له (بنه توى جوړاوجوړ و هه ر قركه ريكي ده رده كشتوكاليه كان و په ينى كيمياوى و نه مامى جوړاوجوړو هه ر به شيكى ديكه ى رووه كه بو چاندى به كاربيت سه ربارى ميوه و به روبومى سه وزه ... تاد ده بيت به پيى ته م رينماييه به بيت كه له لاي خواره وه ناماژيه يان پيده كه ين .

۱ - گواستنه وهى قركه ره كيمياييه كان .

هه رچهنده ريگه دان به هاوردنى قركه ره كيمياييه كان له ده ره وهى ولات په يوه ندى به حكومه تى عيراقى فيدراله وه هه يه و نه و لايه نانه ى ريگه يان پيده دريت بو نه نجامدانى ته م كاره ده بيت مؤلته تى هاوردنيان هه بيت و پابه ندى به مه رجه كانى هاورده كردنى قركه ره كانى ده رده كشتوكاليه كان وه كه له مادده ى (۳) له سيستمى ئالوگورى كه ل و په لى كشتوكالى ژماره (۳۶) ى سالى ۱۹۷۱ دا هاتوه يا هه ر رينماييه كى ديكه له م رووه وه ده ربچيت ، به لام بو ته وهى لايه نى په يوه ندى به له به ريوه به رايه تيه گشيتيه كانى كشتوكال له برو جوړى ته و قركه رانه ى ده هيترينه پاريزگانى ناگاداربن ، بو به نه و بازارگانانه ى كه به م كاره هه لده ستن ده بيت :

1.1. ره زامه ندى پيشوه خت له ب. گ. كشتوكالى پاريزگاي په يوه ندى به / ب. پاراستنى رووه كه وه رگرن له ريگه ى داواكاريه كه تيايدا ناماژه ده دريت به :

(أ) ناوى قركه ره كان و بره كانيان و شيوه و قه باره ى ده فره كانيان. له م رووه وه هه ر قركه ريكي :

- تو مار نه كرا بيت له عيراق يان

- له ولاتى به ره مه پين به كار نه بيت يان

- زور ژه راوى و مه ترسيدار بيت و بيته هوى پيسبونى پيكهاته كانى ژينگه ، يان

- ماوه ى به كار هينانى به سه رچوييت يان .

- تابلۆی زانیاریه‌کان ده‌ستکاری کرابیت یان
- هه‌ر هۆیه‌کی دیکه ... ریگه‌ی پینادریت .

(ب) ئەو شوینەیی لێوه‌ی هاتوو (جهه‌ التجهيز) واته‌ شوینی هاوردنی به‌ شیوه‌یه‌کی راسته‌وخۆ له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات یان له‌ ریگه‌ی هه‌ر کۆمپانیا یه‌کی ریگه‌ پینادراوه‌ هاتبیت.

(ج) دیاریکردنی ئەو بازگه‌یه‌ی لێوه‌ی دیتته‌ ژوره‌وه‌ .

2.1. کارتی زانیاری ته‌نها ده‌بیت به‌ زمانی عه‌ره‌بی و کوردی و ئینگلیزی نوسرابیت و ته‌واوی زانیاری پێویست له‌ خۆبگریت .

3.1. دوا‌ی ره‌زامه‌ندی و له‌ کاتی هیئانی ئەو قرکه‌رانه‌ ده‌بیت ئەم دۆکۆمێنتانه‌ یان له‌ گه‌لدا بیت:

(أ) وێنەیه‌که‌ له‌ بروانامه‌ی شوینی به‌ره‌مه‌یه‌ن (شهادة المنشأ)

(ب) وێنەیه‌که‌ له‌ بروانامه‌ی شیکردنه‌وه‌ی تاقیگه‌یی (SGS) یان هه‌ر بروانامه‌یه‌کی نیۆده‌وله‌تی باوه‌ری پیکراو

(ج) جیبه‌جی کردنی یاسا و ریساکانی که‌ره‌تینه‌ی کشتوکالی یان هه‌ر رینماییه‌کی دیکه‌ .

(٢) گواستنه‌وه‌ی بنه‌تۆی جو‌راو جو‌ر که‌ بو‌ چاندن بیت

1.2. وه‌ده‌سته‌یه‌ئانی ره‌زامه‌ندی پیشه‌وه‌خت له‌ ب. گ. کشتوکالی پارێزگای په‌یوه‌نیدار / ب.

به‌ره‌مه‌یه‌ئانی و په‌سه‌ندکردنی تۆ له‌ ریگه‌ی داواکاریه‌که‌ که‌ تیایدا تاماژه‌ ده‌دریت به‌:

(أ) جو‌ر و بری تۆیه‌که‌ و چۆنیته‌ی سازدانی / تعبئه‌ (ته‌نها ریگه‌ به‌و جو‌رانه‌ ده‌دریت که‌ له‌ عیراقد

په‌سه‌ندکاران و وه‌زاره‌تی کشتوکال و سه‌رچاوه‌کانی ناو له‌ حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانیش به‌ پیتی

نوسراوی ژماره‌ (٩٥٣٧) له‌ ٢٠١١/٧/١٠) په‌یره‌وی ده‌کات .

(ب) ئەو شوینەیی لێوه‌ی هاتوو (جهه‌ التجهيز) واته‌ شوینی هاوردنی به‌ شیوه‌یه‌کی راسته‌وخۆ له‌

ده‌ره‌وه‌ی ولات یان له‌ ریگه‌ی هه‌ر کۆمپانیا یه‌کی ریگه‌ پینادراوه‌ هاتبیت.

(ج) دیاریکردنی ئەو بازگه‌یه‌ی لێوه‌ی دیتته‌ ژوره‌وه‌

2.2. هاوردنی بنه‌ تۆ له‌ هه‌ریمی کوردستان ته‌نها له‌ ریگه‌ی خالی سنوری (ابراهیم خه‌لیل) وه‌ ده‌بیت

3.2. دوا‌ی ره‌زامه‌ندی و له‌ کاتی هیئانی ده‌بیت ئەم دۆکۆمێنتانه‌ی له‌ گه‌لدا بیت :

(أ) بروانامه‌ی ده‌سته‌ی پشکنین و په‌سه‌ندکردنی تۆ.... (الهیئته‌ العامه‌ لفحص وتصديق البذور) له‌

به‌غداد پیش ته‌وه‌ی ریگه‌ی پینادریت بیتته‌ ژوره‌وه‌ .

(ب) سه‌باره‌ت به‌ تۆی رووه‌که‌ کوله‌که‌یه‌کان (القشائيات) ده‌بیت پاك بیت له‌ فایروسات و بو‌ ئەم

مه‌به‌سته‌ش بروانامه‌ی له‌ گه‌لدا بیت .

(ج) سهبارەت بەو تۆیانەیی که لەقوتودان یان لە زەرفی کاغەزدا بن دەبێت بەقرکەری پێویست مامەلەیی لەگەڵدا کرابێت .

(د) ئەو تۆیەیی که بۆ خواردن بەکار دێت دەبێت رەزامەندی وەزارەتی بازرگانی وپیشەسازی حکومەتی هەریمی کوردستانی لە گەڵدا بێت .

(ه) جیبەجێکردنی یاسا و ریساکانی کەرەتینەیی کشتوکالی لەروی دەردەکشتوکالیەکانەو... یان هەر رینماییکی دیکە .

(۳) گواستەنەوی پەینی کیمیاری .

1.3. وە دەستەپێنانی رەزامەندی پیشووەخت لە ب. گ. کشتوکالی پارێزگای پەیوەندیدار / ب.

پاراستنی رووەک وەردەگیریت لە رینگەیی داواکارییەک که تیایدا ئاماژە دەدریت بە :

(أ) جۆر و بر و ریزەیی پیکهاتەکانی پەینەکه

(ب) کیشی هەر کیسەییەک یان قەبارەیی دەفرەکانیان سهبارەت بە پەینی شل .

(ج) ئەو شوینەیی لیووی هاتوو (جەهە التجهيز) واتە شوینی هاوردنی بە شیوہییەکی راستەوخۆ لە

دەروەیی ولات یان لە رینگەیی هەر کۆمپانیایەکی رینگەپێدراوہە هاتبێت.

(د) دیاریکردنی ئەو بازگەییە لیووی دیتە ژورەوہ .

2.3. دواي رەزامەندی و لە کاتی هینانی دەبێت ئەم دۆکۆمێنتانەیی لە گەڵدا بێت:

(أ) بروانامەیی شیکردنەوہ لە تاقیگەییەکی متمانە پیکراو

(ب) جیبەجێکردنی یاسا و ریساکانی کەرەتینەیی کشتوکالی لە روی شیوہی سازدانی (تعبثە) و ئەو

زانباریانەیی که لە سەر کیسەکاندا نوسراون بە بەراورد لە گەل دۆکۆمێنتەکان و داواکارییەکه.

(۴) گواستەنەوی میوہ و بەروبومی سەوزە

1.4. وە دەستەپێنانی رەزامەندی پیشووەخت لە ب. گ. کشتوکالی پارێزگای پەیوەندیدار / ب.

خزمەتگوزاری کشتوکالی لە بەر رۆشنایی رینمایییەکانی وەزارەتی کشتوکال و سەرچاوہکانی ئاو

سهبارەت بە قەدەغەکردنی بەروبومی هاوردەکراو لە وەرزێ پینگەییشتنی بەروبومی خۆمالی بە

پێی ئەو لیستەیی که تیایدا جۆر و ماوہی قەدەغەکردنی ئەو بەروبومانە دیاریدەکرین لە رینگەیی

داواکارییەک که تیایدا ئاماژە دەدریت بە

- برۆ جۆری بەروبومە که .

- سەرچاوہی بەروبومە که واتە ولاتی بەرھەمھێن .

2.4. بهروبومی ریگه پیدراو ده بیته له جوړیکي باش بیته .

3.4. پابه ندبون به یاسا و ریساکانی که رهنتینهی کشتوکالی له روی دهرده کشتوکالیه کانه وه

4.4. دیاریکردنی نهو بازگه یه ی لیوهی دیتته ژوره وه .

(5) گواستنوهی نه مامی جوړاوجوړ و رووه کی سیبهر و پیازه گولداره کان (الابصال)

1.5. وه دهسته یانی ره زامه ندی پیشوهخت له ب. گ. کشتوکالی پاریزگای په یوه نیدیاردار/ ب. باخدا ری

له روی برو جوړ و پیداویستی پاریزگاوه سه رباری ره زامه ندی ب. پاراستنی رووه ک له روی نهو

مه رجانه ی که تایه تن به یاسا و ری نماییه کانی که رهنتینهی کشتوکالی له ریگه ی داواکاریه ک که

تیایدا ناماژه ده دریت به .

(أ) جوړ و بره کانیان .

(ب) ته نها له پیتموس بیته (به بی خوژ و به بی پهینی ئورگانیك)

(ج) نهو که ره ستانه ی که به کاردین بو سازکردنیان (تعبنه) ده بیته به پی ری نماییه کان بیته.

(د) دیاریکردنی نهو بازگه یه ی لیوهی دیتته ژوره وه .

2.5. پابه ندبون به یاسا و ریساکانی که رهنتینهی کشتوکالی

(6) گواستنوهی بنه توی په تاته (تقاوی الباطا)

(ده بیته بنه توی له جوړی تو مارکراو بیته به پی لیستی باوه ریپیکراو له وه زاره تمان)

1.6. وه دهسته یانی ره زامه ندی پیشوهخت له ب. گ. کشتوکالی پاریزگای په یوه نیدیاردار/ ب. باخدا ری

له روی برو و جوړ و پیداویستی پاریزگاوه سه رباری ره زامه ندی ب. پاراستنی رووه ک له روی نهو

مه رجانه ی که تایه تن به یاسا و ری نماییه کانی که رهنتینهی کشتوکالی له ریگه ی داواکاریه ک که

تیایدا ناماژه ده دریت به پابه ندبونی داواکار به ته واوی نهو مه رجانه ی لای خواره وه ناماژه ی پیده که یین

(أ) نابیت هیچ بنه تویه کی په تاته بو چاندن به کاریت تاکو پشکنینی ته واوی بو نه کریت به مه به ست

دلنیابون له روی :

- (نه خو شیه به کتیریاییه کان) - (نه خو شیه که روییه کان) - (میروو) - (قایرو سات) - (نیما تودا)

- زیانی فسیؤلوجی و میکانیکی و تیکچون (تشوهات) .

(ب) ده بیته نه مامی پشکنینه کان سه بارهت به ریژه ی توشبون به نه خو شیه قایروسیه کان له ههر

پله یه کدا وه ک له لای خواره وه ناماژه ی پیده که یین :

* ريژه كهى له پلهى (Super Elite) دا له ۱% كه متر بيټ .

* ريژه كهى له پلهى (Elite) دا له ۲% كه متر بيټ .

* ريژه كهى له پلهى (Class A) دا له ۵% كه متر بيټ .

* ريژه كهى له پلهى (Class B) دا له ۵ - ۱۰% تيپهر نه كات .

(ج) ريگه نادرىت به هيچ ريژه يه كه له م دهرده كشتوكاليانهى لاي خواره وه له گه ل باره كه دا (الارساليه)

هه بيټ

* نه خوښى ره قه كوئرو (الثاليل السوداء) Synchytrium endobioticum

* نيماتوډهى زيرين Heterodera rostachinsis

* نه خوښى گه ربونى شيوه پاوده رى Spongospora subterranean

* نه خوښى بۆگه نبونى شيوه نه لقه يى Cornybacterium spedenicum

(د) ريگه نادرىت به هيچ ريژه يه كه له م ميروانهى لاي خواره وه له گه ل باره كه دا هه بيټ :

* كرمى گروى په تاته

* قالونچهى كۆله رادۆ

* قالونچهى يابانى

(ه) ريگه نادرىت به م دهرده كشتوكاليانهى لاي خواره وه له باره كه دا هه بيټ به مهرجيك ريژهى هه ر

يه كه يان له (۱%) تيپهر نه كات :

* نه خوښى سكليروشيا Sclerotium rolfsil

* نه خوښى ووشكه بۆگه نبون Fusarium spp

* نه خوښى له زه سوته كه Alternaria solani

* نه خوښى بۆگه نبونى تهر Erwinia spp

ه. ۱. نه خوښى گه ربونى ناسايى Streptomyces scabies

ئه و گرويانهى به كه مى توشبونه وهرده گيرين به مهرجيك روبه رى توشبونيان به ريژهى (۱:۳) ي

روبه رى گشتى زياتر نه بيټ و ئه و بارهى كه ريژهى توشبونى له (۵%) يان زياتر بيټ ره تده كرئته وه .

ه. ۲. نه خوښى گه ربونى زيوى Spondylocimadium atrovirens

نابيت ريژهى توشبون بگاته ناستى سيسبون و چرچبونه وهى گروكان .

ه.۳. نهخۆشی تویکله ره شه Rhizoctonia solani

گرۆی توشبو به ریژهیه کی کم یان مامناوهندی به پیتی پیوهری هۆلهندی یان هاوتاکانی په سنده به مهرجیک ریژهی گرۆ توشبووهکان له (۲۰%) تیپهر نه بیته و ریژهی گرۆ بریندار و ناریکه کانیش له (۲%) تیپهر نه کات و ههروهها بری ئه و خۆلهی به گرۆکانهوهیه نایته له (۱%) ی کیشیان زیاتر بیته. 2.6. ده بیته له جوړی ریگه پیدراو بیته .

3.6. بروانامه ی تهندرستی ولاتی به ره مهیته له گه لدا بیته که تیایدا ناماژه بدریته به توشنه بونی گرۆکان و ههروهها خاویته شوینی چاندنیان بهم دهرده کشتوکالیانه ی لای خواره وه :

1.3.6. نهخۆشی گهریون Streptomyces scabies

2.3.6. نهخۆشی بۆگه نبونی شیوه نهلقهیی Cornybacterium spedenicum

3.3.6. نهخۆشی بۆگه نبونی تهر Erwinia carotovora

4.3.6. قالدۆنچه ی کۆله رادۆ Liptinotarsa decemlineata

5.3.6. نهخۆشی بۆگه نبونی رهنگ قاوهیی Pseudomonas solanacerum

4.6. بروانامه ی ولاتی به ره مهیته له گه لدا بیته و تیایدا ناماژه بدریته به جوړ و پله و سالی به ره مهیته یان و ماده ی پاکژکه ره وه و ریکه وتی پاکژکردن .

5.6. تیره ی ههر گرۆیه ک له نیوان (۵۵-۳۵) ملیم بیته .

6.6. بۆ گواستنه وه ی ده بیته له ناو گونیه ی تازه و خاوین و پاکژکراوه بیته و ناوی کۆمپانیای به ره مهیته یان و جوړ و سالی به ره مهیته یان له سهر تۆمار کرایته .

7.6. په تاته ی هاورده کراو نایته له روی خهسله ته بۆماوه ییه کانه وه ده ستکاری کرایته و هاورده کاریش ده بیته نه مه به سه لمیته .

(۷) گواستنه وه ی داری وشک و تهخته دار

1.7. وه ده سه ته یانی ره زامه ندی پیشوه خت له ب.گ. کشتوکالی پاریزگای په یوه ندیدار/ ب. دارستان

و پوان و ههروهها ب. پاراستنی رووه ک له ریگه ی داواکارییه ک که تیایدا ناماژه ده دریته به :

(أ) جوړ و بره کی

(ب) داری وشک و تهخته دار ده بیته به بی تویکل (بدون قلف) بیته .

(ج) ئه و شوینه ی لیوه ی هاتووه (جهه التجهیز) واته شوینی هاوردنی به شیوه یه کی راسته وخۆ له دهره وه ی ولات یان له ریگه ی ههر کۆمپانیایه کی ریگه پیدراوه وه هاتبیته .

(د) دياريكردنى نهو بازگهيهى ليوهى ديتته ژوره وه .

2.7. جيبه جيكردى ياسا و ريساكاني كه رهنه تينهى كشتوكالى له روى دلنيابون له نه بونى قه دسمه دار

و مؤرانه و به پيچه وانه وه نهو باره رهنه كريتته وه .

(ه) گواستنه وهى ههنگ و به رهه مى ههنگوين .

به پيى ياسا و ريساكاني كه رهنه تينهى كشتوكالى هاوردنه كردنى :

(أ) ههنگوين به شاننه وه

(ب) شلخه (الطرود) به شاننه وه (جگه له شيوازي به سته كردن / الرزمه)

(ج) شاههنگ ..... (قه ده غهيه)

(ه) نهو شتومه كه كشتوكاليانهى كه له نيوان پاريزگاكاني هه ريمى كوردستاندا نالوگوريان پيده كريت

و ده گوازي نه وه ده بيت :

سه ربارى وه دسته پيئاني ره زامه ندى پيشه وخت لهو پاريزگايهى كه شتومه كه كهى بو ده گوازي ته وه كه

تا چهند پيويستى بهو جوړه كالايه ههيه و له هه مان كاتدا ب.گ. كشتوكالى نهو پاريزگايهى كه

ليوهى هاتوه به نوسرايكي فهرمى پشتگيرى له بابه ته كه بكات و تيايدا تاماژه بدرت به وهى كه :-

(نهو به روبومه كشتوكاليه گونجاوه له گه تهاوى دهقى ياسا و رينمايه كاني كه رهنه تينهى

كشتوكالى) نه گهر باره كه (الارساليه) له ريگهى ولاتانى ده ره وه يان له يه كيك له پاريزگاكاني

عيراقى فيدرال وه هاتوه. و نوسراوه كهش زانيارى ته واو له خو بگريت وهك :

جوړى كالاكه و بره كهى و لايه نى نيژدهر و لايه نى داواكار و ناوى شوڤير و ژمارهى تابلوى ئوتومبيل

و زانيارى ديكهى پويست . به پيچه وانه وه باره كه رهنه كريتته وه .

(ه) نهم رينمايه له رۆژى ده رچوونيه وه كارى پي ده كريت و له رۆژنامهى فهرمى

(وه قايي كوردستان) بلاوده كريتته وه .

پروفيسور سيروان بابان

وه زيروى كشتوكال و سه رچاوه كاني ناو

وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی

ژمارە (١١٧٦) لە ٧ / ٣ / ٢٠١٣

پشت بەستن بە بریاری سەرۆکایەتی تەنجومەنی وەزیران ژمارە (٩٠٧٠) لە ١٨ / ٨ / ٢٠١١ لە خالی ٣
ئەو رێنماییەمان دەرکرد :

رێنمایی ژمارە (١) ی سالی ٢٠١٣

دابین کردنی بیمە ی بیکاری بۆ دەرچوانی زانکۆ و پەیمانگاکانی حکومی ئەهەریمی کوردستان - عیراق

١- پیناسە :

دابین کردنی بیمە ی بیکاری بۆ دەرچوانی زانکۆ و پەیمانگاکانی سەر بە دەستە ی خویندنی تەکنیکی
وەزارەتی خویندنی بالا و وەزارەتەکانی تر لە هەریمی کوردستان (تەنها حکومییەکان) بۆ ماوە ی
شەش مانگ بە بری (١٥٠,٠٠٠) سەد و پەنجا هەزار دینار کە لە لایەن وەزارەتی کار و کاروباری
کۆمەڵایەتی جی بە جی دەرکرت .

٢- ئامانجی پرۆژەکە :

دابین کردنی بیمە ی کاتی بۆ دەرچوانی زانکۆ و پەیمانگاکانی سەر بە دەستە ی خویندنی تەکنیکی
وەزارەتی خویندنی بالا، وەزارەتەکانی تر لە هەریمی کوردستان (تەنها حکومییەکان) تا هەلی کار
دەدۆزێنەو لە کەرتی گشتی یان تاییبەت یاخود دەبنەخاوەن کاری سەر بەخۆ ، ئەمەش لە رێگای
شیانکردنیان بە پێ ی پسپۆپی و جۆری هەلی کاری دۆزراوە بۆیان بە بەشداری پێککردنیان لە خولی
راهیئان لە دام و دەزگاکانی حکومی ، کەرتی تاییبەت و رێکخراوە نا حکومیەکان .

٣- سوودمەندان

دەرچوانی زانکۆ و پەیمانگاکانی سەر بە دەستە ی خویندنی تەکنیکی وەزارەتی خویندنی بالا و
وەزارەتەکانی تر لە هەریمی کوردستان (تەنها حکومییەکان)

٤- مەرجهکانی پێدانی بیمە :

أ- دەبیت دەرچووی زانکۆ پەیمانگاکانی سەر بە دەستە ی خویندنی تەکنیکی وەزارەتی خویندنی بالا و
وەزارەتەکانی تر بیت لە هەریمی کوردستان .

ب- هاوولاتی و دانیشتووی هەریمی کوردستان بیت .

ج- داواکار دەرچووی سالی خویندنی (٢٠١١ - ٢٠١٢) بیت .

- د- نابیت هیچ کارێکی هه بیته چ له کهرتی گشتی یان تاییهت یاخود خاوهن کارێکی سه به خو بیته .
- ه- ده بیته داواکار ناوی تو مارکرا بیته له بهرپوه به رایه تیه کانی به کارخستنی سه به به وهزارهت له پارێزگا کانی هه ریمی کوردستان که بیکاره .
- و- ده بیته سوودمه ند پازی بیته به جوژی ته م خولی راهینه نهی که له لایه ن وهزارهتی کار بو ی ده ست نیشان ده کریت به پی ی پ سپۆرییه که ی .
- ز- ده بیته سوودمه ند پازی بیته به وه هلی کاره گونجاوه ی که له لایه ن وهزارهتی کارو کاروباری کو مه لایه تی بو ی ده دۆزریته وه .
- ح- ده بیته سوودمه ندی ته م پرۆژه یه ه یچ بره پاره یه ک به هه ر ناویک له بودجه ی گشتی حکومه تی هه ریم وه رنه گریت ته م برگه یه ش مووچه ی خانه نشینی ، مووچه ی وارس ی شه هید و نه نفالکراوه کان ، مووچه ی رێزلینان و هه ر مووچه یه کی تر ده گریتته وه که بیکار به شیوه ی سه به خو بو خو ی وه رده گریت که بری (۱۵۰,۰۰۰) سه دو په نجا هه زار به ره و ژوو ریته .
- ط. پیشکەش کردنی داواکاری بهردهوام ده بیته بو ماوه ی (دوومانگ) له روژی جار دانی (اعلان) کردنی بیمه که له لایه ن وهزارهتی کارو کاروباری کو مه لایه تی .
- ی. به تپه پوونی (۳) سی مانگ له سه ر وه رنه گرتی مووچه ی دابین کراو (له لایه ن داواکار) ، مووچه که ده گریتته وه که نه یه وه مافی گه رانده وه ی نییه .
- ه- میکا نیزمی و پیداوویستیه کانی جی به جی کردن .
- أ- پرکردنه وه و پیشکەشکردنی فۆرمی تاییهتی دواکردنی بیمه له بهرپوه به رایه تیه گشتیه کانی چاودیری گه شه پیدانی کو مه لایه تی له پارێزگا کانی هه ریمی کوردستان .
- ب- پیشکەشکردن به لگه نامه فه رمییه کان له لایه ن داواکار به م شیوه ی خواره وه ده بیته .
- ۱- ره گه زنامه ی عیراقی .
  - ۲- ناسنامه ی باری شارستانی .
  - ۳- (۳) وینه ی ره نگا و ره نگ .
  - ۴- بروانامه ی ده رجوون .
  - ۵- کارتی زانیاری نیشته جیبوون یان پشتگیری نیشته جیبوون له گه ل فۆرمی خوړاک .
  - ۶- پشتگیری تو مارکردنی ناوی داواکار له لیستی بیکاران له بهرپوه به رایه تیه کانی به کارخستنی پارێزگا کان .

- ٧- به لئنامه ي پهنسندكراو له لايهن به شي ياساي له به رپوه به رايه تيبه كاني گه شه پيدان له پاريزگان.
- ٦- أ- وه زارهي كار و كاروباري كومه لايه تي به هه ماهه نكي له گهل دام ده زگانني حكومهت و كه رتي تاييهت و رپكخراوه ناحكوميهه كان هه لده ستيت به كردنه وه ي خولي راهيتاني گونجاو بو شياندي سوو دمه ندان .
- ب- به رپوه به رايه تيبه كاني به كارخستن له هه رسي پاريزگانني هه ريم له ريگاي ليژنه كاني گه ران به دو اي دو زينه وه ي هه لي كار (لجنه استقصاء) هه لده ستيت به دو زينه وه ي هه لي كاري گونجاو بو سوو دمه ندان .
- ٧- پشتيواني دارايي
- أ- پشتواني ياساي و باري دارايي :- به پي پشتيواني له ياساي بوجه ي هه ريمي كوردستان بو سالي (٢٠١٣) .
- ب- خه ر ج كردن :- بري (١٥٠,٠٠٠) سه دو په نجا هه زار دينار مانگانه بو هه ر سوو دمه نديك خه ر ج ده كر يت . به پي ي خالي يه كه م .
- ٨- نه م رپنمايه جي به جي ده كر يت له رپكه وتي ده رچو نيه وه و له ر ژ نامه ي فه رمي (وه قايي كوردستان) بلاو ده كر يته وه .

ناسوس نجيب عبدالله

وه زي ري كار و باري كومه لايه تي

به یانی ژماره (۳) ی سالی ۲۰۱۳

به پیی ئەو دەسه‌لاته‌ی پیماندراره له (مادده‌ی نۆیهم / برگه دوو) له یاسای وەزارهتی داد ژماره (۱۳) ی سالی ۲۰۰۷ بریارماندابه :-

- ۱- کردنه‌وه‌ی فرمانگه‌ی دادنووسی له ناحیه‌ی باتیل .
- ۲- کردنه‌وه‌ی فرمانگه‌ی دادنووسی له ناحیه‌ی فایدئ .
- ۳- کردنه‌وه‌ی فرمانگه‌ی دادنووسی له ناحیه‌ی دینارته .
- ۴- کردنه‌وه‌ی فرمانگه‌ی دادنووسی له ناحیه‌ی عه‌ربه‌ت .

شیروان چه‌یده‌ری
وہزیری داد

وہزارهتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی

به یانی ژماره (۵) ی سالی ۲۰۱۳

به پیی ئەو دەسه‌لاته‌ی پیمان دراره له (مادده‌ی شه‌شم / برگه دووهم) له یاسایی وەزارهتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی ژماره (۱۱) بۆ سالی (۲۰۰۷) بریارماندا به :-

- کردنه‌وه‌ی تیبینه‌رایه‌تی ئەوقاف و کاروباری ئایینی سمیل له‌سنوری به‌رپۆبه‌رایه‌تی ئەوقاف و کاروباری ئایینی دهۆک .

- له به‌رواری ده‌رچوونی ئەم به‌یانه ۲/۲۷ / ۲۰۱۳ .

شیروان چه‌یده‌ری
وہزیری ئەوقاف و کاروباری ئایینی به‌وه‌کاله‌ت

به یانی ژماره (۳) ی سالی ۲۰۱۳

به پیتی نهو دهسه لاته ی پیمان دراوه له (مادده ی هه وته م پرگه ی دووهم) له یاسای وهزارهتی کار و کاروباری کۆمه لایهتی ژماره (۱۲) ی سالی (۲۰۰۷) ی بریارماندا به :-

- هینانه کایه ی (استحداث) ی داینگه ی (بازیان) له شارۆچکه ی بازیان سهر به بهرپۆه بهرایه تی گشتی چاودیری و گه شه پیدانی کۆمه لایهتی سلیمانی / بهرپۆه بهرایه تی چاودیری کۆمه لایهتی سلیمانی به مه بهستی زیاتر خزمه تکردنی خه لگی ئه م ناوچه یه و ده ورووبه ری .
- له رۆژی ده رچوونی ئه م به یانه ۲۰۱۳/۳/۱۷ .

به یانی ژماره (۴) ی سالی ۲۰۱۳

به پیتی نهو دهسه لاته ی پیمان دراوه له (مادده ی هه وته م پرگه ی دووهم) له یاسای وهزارهتی کار و کاروباری کۆمه لایهتی بریارماندا به :-

- هینانه کایه ی (استحداث) ی به شی به کارخست له دیوانی وهزارهت .
- له رۆژی ده رچوونی ئه م به یانه ۲۰۱۳/۳/۱۷ .

ئاسۆس نجیب عبدالله

وهزیری کار و کاروباری کۆمه لایهتی

بہیانی ژمارہ (۳) سالی ۲۰۱۳

بہ پی ی تہو دہسہ لائہی پیمان دراوہ لہ ماددہی (۶) ی یاسای پاریزگاکانی عیراق ژمارہ (۱۵۹) ی سالی (۱۹۱۹) ی ہموارکراو برپارماندابه :-

- ہیئانہ کایہی و پیکھینانی (تکون) گوندی خرابہ شاہ لہسنوری قہزای تاکری / ناحیہی گردہ سین لہسہر رووبہری (۲۹/۵/۲۵) دؤنم لہسہر پارچہ زہوی ژمارہ (۲/۱) لہ کہرتی ۱۲۷ / خرابہ شاہ) بہ پی ی یاساکاری کوژانہوہ و دہست ہلگرتن بکریت .
- تہم بہیانیہ کاری پی دہکریت لہروژی دہرچونییہوہ ۲۰۱۳/۲/۲۴ .

بہیانی ژمارہ (۴) سالی ۲۰۱۳

تامازہ بہ نووسراوی پاریزگای سلیمانی ژمارہ (۵۵۸۳) لہ ۲۰۱۳/۲/۲۸ وہ لہبہر بہرژہوہندی گشتی برپارماندابه :-

- پہسہندکردنی حہرہمی گوندی (چہم ژالہ) سہر بہناحیہی وارماوا قہزای ہلہبجہ / پاریزگای سلیمانی و چہسپاندنی لہسہر نہخشہی کادسترو بہرووبہری (۱۱,۱۱,۰۰) یازدہ دؤنم و یازدہ ٹولک لہ سہر پارچہی زہوی ژمارہ (۳۰) لہ کہرتی ۱۸ میرہدی (۲۲,۰۸,۰۰۰) بیست و دوو دؤنم و ہشت ٹولک لہسہر پارچہ زہوی ژمارہ ۳۱ لہ کہرتی ۱۸ / میرہدی وہک لہ نہخشہی ہاویپیچی نووسراوی .

- تہم بہیانیہ کاری پی دہکریت لہروژی دہرچونییہوہ ۲۰۱۳/۳/۳ .

کریم سنجاری

وہزیری ناوخو

به يانى ژماره (۱۳) سالى ۲۰۱۳

به پىي تهنده سلاتهى پيمان دراوه له (ماددهى شه شه م / برگهى دووهم) له ياسايى وهزارهتى تهنندروستى ژماره (۱۵) بۆ سالى (۲۰۰۷) برپارماندا به :-

- كردنه وهى (بنكهى نوئى) له م شوينانهى كه له خواره وه تاماژهى پيكراره سهر به بهرپوبه رايهتى گشتى تهنندروستى هه وليتر .

۱- رينگاي سهره كى هه وليتر - خه بات .

۲- رينگاي سهره كى هه وليتر - محمور .

۳- رينگاي سهره كى هه وليتر - به حركه .

۴- رينگاي سهره كى چۆمان - سۆران .

- له بهروارى ده رچوونى تهنده به يانه ۲۰۱۳/۲/۲۴ .

به يانى ژماره (۱۴) سالى (۲۰۱۳)

به پىي تهنده سلاتهى پيمان دراوه (ماددهى شه شه م / برگهى دووهم) له ياسايى وهزارهتى تهنندروستى ژماره (۱۵) سالى ۲۰۰۷، برپارماندا به :-

- كردنه وهى (بنكهى تهنندروستى قهره چه تان) جوړى (E) له گوندى قهره چه تان / ناحيهى پيره مه گرون / قهزاي دوكان سه به بهرپوبه رايهتى گشتى تهنندروستى سليمانى .

- له روژى ده رچوونى تهنده به يانه له بهروارى ۲۰۱۳/۲/۲۴ .

د. ريكهوت همه رشيد

وهزيرى تهنندروستى

بہیانی ژماره (۱۵) ی سالی ۲۰۱۳

- بہ پیتی تہو دەسەلاتە ی پیماندراره لہ (ماددە ی شەشەم / برگە ی دووہم) لہ یاسای وەزارەتی تەندروستی ژماره (۱۵) ی سالی ۲۰۰۷ ، بریارماندا بە :-
- کردنەوہ ی (کلینیکی پراویژکاری د . سرود بۆ نەخۆشیەکانی خویین) لہ بەرپۆہبەرایەتی کلینیکە پسیپۆریەکانی ئیواران سەر بە بەرپۆہبەرایەتی گشتی تەندروستی سلیمانی .
- لہ رۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە لہ ریکەوتی ۲۰۱۳/۲/۲۴ .

بہیانی ژماره (۱۶) ی ژماره ۲۰۱۳

- بہ پیتی تہو دەسەلاتە ی پیماندراره لہ (ماددە ی شەشەم / برگە ی دووہم) لہ یاسای وەزارەتی تەندروستی ژماره (۱۵) ی سالی ۲۰۰۷ ، بریارماندا بە :-
- کردنەوہ ی (ھۆبە ی ژمیاری پەرەپیدان) سەر بە بەرپۆہبەرایەتی ژمیاری / بەرپۆہبەرایەتی گشتی کارگیری و دارایی لہ دیوانی وەزارەتی تەندروستی .
- لہ رۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە لہ ریکەوتی ۲۰۱۳/۲/۲۵ .

د . ریکەوت حمە رشید
وہزیری تەندروستی

به ياني ژماره (١٧) ي ژماره ٢٠١٣

- به پتي نهو دهسه لاته ي پيمان دراوه له (مادده ي شه شه م / برگه ي دوهم) له ياساي وهزارهتي ته ندروستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧ ، بپارماندا به :-
- كردنه وه ي (به شي توپينه وه ي زانستي) سهر به به رپوه به رايه تي پلان دانان / به رپوه به رايه تي گشتي پلان دانان له ديواني وهزارهتي ته ندروستي .
- له رۆژي ده رچووني نه م به يانه له ريكه وتي ٢٠١٣/٢/٢٥

به ياني ژماره (١٨) ي ژماره ٢٠١٣

- به پتي نهو دهسه لاته ي پيمان دراوه له (مادده ي شه شه م / برگه ي دوهم) له ياساي وهزارهتي ته ندروستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧ ، بپارماندا به :-
- كردنه وه ي (هۆبه ي له دايك بوون و مردن) له به شي تامار سهر به رپوه به رايه تي پلان دانان / به رپوه به رايه تي گشتي پلان دانان له ديواني وهزارهتي ته ندروستي .
- له رۆژي ده رچووني نه م به يانه له ريكه وتي ٢٠١٣/٢/٢٦ .

د. ريكه وت همه رشيد
وه زييري ته ندروستي

به ياني ژماره (١٩) ي ژماره ٢٠١٣

- به پتي نهو دهسه لاتهي پيمان دراوه له (مادده ي شه شه م / برگه ي دووهم) له ياساي وهزارهتي تهندرستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧ ، پريارماندا به :-
- كردنه وه ي (هۆبه ي نه ندازه و ناميره پزيشكيه كان) له به رپوه به رايه تي نه خو شخانه ي فيركاري سهر به به رپوه به رايه تي گشتي تهندرستي سليماني .
  - له رۆژي ده رچووني نه م به يانه له ريكه وتي ٢٠١٣/٣/٦ .

به ياني ژماره (٢٠) ي ژماره ٢٠١٣

- به پتي نهو دهسه لاتهي پيمان دراوه له (مادده ي شه شه م / برگه ي دووهم) له ياساي وهزارهتي تهندرستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧ ، پريارماندا به :-
- كردنه وه ي (يه كه ي تهندرستي ژينگه) له گشت نه خو شخانه ي سهر به وهزارهتي تهندرستي .
  - له رۆژي ده رچووني نه م به يانه له ريكه وتي ٢٠١٣/٣/٦ .

د. ريكه وت همه رشيد
وه زييري تهندرستي

به ياني ژماره (٢١) ي ژماره ٢٠١٣

- به پيئي نهو دهسه لاتهي پيمان دراوه له (مادده ي شه شه م / برگه ي دووهم) له ياساي وهزارهتي تهنندروستي ژماره (١٥) سالي (٢٠٠٧) برپارماندا به :-
- كردنه وه ي (به شه چالاكيه كان) سهر به به پيويه به رايه تي پلان / به پيويه به رايه تي گشتي پلان دانان له ديواني وهزارهتي تهنندروستي .
- له رۆژي ده رچووني نه م به يانه ٢٠١٣/٣/١٧ .

به ياني ژماره (٢٢) ي ژماره ٢٠١٣

- به پيئي نهو دهسه لاتهي پيمان دراوه له (مادده ي شه شه م / برگه ي دووهم) له ياساي وهزارهتي تهنندروستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧ برپارماندا به :-
- كردنه وه ي (بنكه ي تهنندروستي عه لوه) له ناو شاري سليماني سهر به به پيويه به رايه تي گشتي تهنندروستي سليماني .
- له رۆژي ده رچووني نه م به يانه ٢٠١٣/٣/١٧ .

د. ريكه وت همه رشيد
وه زييري تهنندروستي

به ياني ژماره (٢٣) ي ژماره ٢٠١٣

- به پيئي نهو ده سه لاتهي پيمان دراوه له (مادهي شه شه م / برگهي دووهم) له ياساي وهزارهتي تهنه دروستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧. بپيارماندا به :-
- گوريني ناوي پرژهي (دروستکردني نه خوشخانهي ٢٠٠ قهره ويله يي بو منالبون له سليماني) بو (دروستکردني نه خوشخانهي ٢٠٠ قهره ويله يي بو منالان و منالبون له سليماني) .
- له رۆژي ده رچووني نه م به يانه ٢٠١٣/٣/١٧ .

به ياني ژماره (٢٤) ي ژماره ٢٠١٣

- به پيئي نهو ده سه لاتهي پيمان دراوه له (مادهي شه شه م / برگهي دووهم) له ياساي وهزارهتي تهنه دروستي ژماره (١٥) ي سالي ٢٠٠٧ بپيارماندا به :-
- گوريني ناوي (بنكه ي تهنه دروستي ههرير) بو (بنكه ي تهنه دروستي مير سليمان) له ناو شاري ههرير سهر به به ريوه به رايه تي گشتي تهنه دروستي هه وليتر .
- له رۆژي ده رچووني نه م به يانه ٢٠١٣/٣/١٧ .

د. ريكه وت همه رشيد

وهزيري تهنه دروستي